

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 6 OCTOMBRIE 1970¹

Franz Grad
împotriva Finanzamt Traunstein
(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Finanzgericht München)
Cauza 9/70

În cauza 9/70,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către Finanzgericht din München pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe

între

FRANZ GRAD, Linz-Urfahr (Austria),

și

FINANZAMT TRAUNSTEIN

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 4 din Decizia 65/271/CEE a Consiliului din 13 mai 1965 și a articolului 1 din Directiva 67/227/CEE a Consiliului din 11 aprilie 1967, precum și, în subsidiar, a articolelor 5, 74, 80, 92 și 93 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii R. Lecourt, președinte, R. Monaco și P. Pescatore, președinți de cameră, A. M. Donner (raportor), A. Trabucchi, W. Strauß și J. Mertens de Wilmars, judecători,

avocat general: domnul K. Roemer
grefier: domnul A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Motive

1 Întrucât, prin decizia din 23 februarie 1970, primită la Curte la 16 martie 1970, Finanzgericht din München a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul de instituire

---

¹ Limba de procedură: germana

a Comunității Economice Europene, mai multe întrebări privind interpretarea articolului 4 din Decizia Consiliului din 13 mai 1965, cu privire la armonizarea anumitor dispoziții cu efecte asupra concurenței în domeniul transporturilor feroviare, rutiere și navale (JO 1965, p. 1500) și a articolului 1 din prima directivă a Consiliului din 11 aprilie 1967 cu privire la armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri (JO 1967, p. 1301);

în subsidiar, pentru cazul în care Curtea ar răspunde negativ acestor întrebări, Finanzgericht a adresat alte întrebări, pentru a obține interpretarea în special a articolelor 80 și 92 din Tratatul CEE;

Cu privire la prima întrebare

2 Întrucât, prin prima întrebare, instanța menționată anterior cere Curții să se pronunțe dacă dispozițiile combinate de la articolul 4 alineatul (2) din decizie și articolul 1 din directivă au efecte directe asupra raporturilor juridice între statele membre și justițiabili, astfel încât acestea să genereze drepturi individuale pentru aceștia, drepturi pe care jurisdicțiile naționale trebuie să le protejeze;

3 întrucât întrebarea are în vedere efectul combinat al dispozițiilor dintr-o decizie și, respectiv, o directivă;

în termenii articolului 189 din Tratatul CEE, o decizie este obligatorie în toate elementele sale pentru destinatarii pe care îi desemnează;

în termenii aceluiași articol, o directivă obligă toate statele membre destinate în ceea ce privește rezultatul așteptat lăsând instanțelor naționale posibilitatea alegerii formei și a mijloacelor;

4 întrucât, în observațiile sale, guvernul federal a susținut opinia conform căreia făcându-se distincție între efectele regulamentelor, pe de o parte, și cele ale deciziilor și directivelor, pe de altă parte, articolul 189 ar fi exclus posibilitatea ca deciziile și directivele să aibă efectele vizate de întrebare, aceste efecte fiind rezervate regulamentelor;

5 întrucât, cu toate acestea, dacă, în temeiul dispozițiilor articolului 189, regulamentele sunt direct aplicabile și, prin urmare, prin natura lor, pot produce efecte directe, nu rezultă din aceasta că alte categorii de acte menționate la acest articol nu pot produce niciodată efecte similare;

în special, dispoziția conform căreia deciziile sunt obligatorii în toate elementele lor pentru destinatar permite adresarea întrebării dacă obligația care decurge din decizie poate fi invocată numai de instituțiile comunitare cu privire la acest destinatar sau, eventual, de orice persoană interesată de executarea acestei obligații;

ar fi incompatibil cu efectul coercitiv pe care articolul 189 îl atribuie deciziei, să se excludă, în principiu, posibilitatea ca persoanele în cauză să poată invoca obligația pe care acestea o impun;

în special în cazurile în care autoritățile comunitare ar fi obligat, printr-o decizie, un stat membru sau toate statele membre să adopte un anumit comportament, efectul util al unui asemenea act ar fi diminuat în cazul în care justițiabilii acestui stat ar fi împiedicați să se prevaleze de acesta în justiție, iar instanțele naționale ar fi împiedicate să o ia în considerare ca element al dreptului comunitar;

cu toate că efectele unei decizii pot să nu fie identice cu cele ale unei dispoziții conținute într-un regulament, această diferență nu exclude ca, eventual, rezultatul final, constând în dreptul, pentru justițiabili, de a se prevala de acestea în justiție, să fie același cu cel al unei dispoziții dintr-un regulament direct aplicabil;

întrucât articolul 177, care permite instanțelor naționale să sesizeze Curtea cu privire la validitatea și interpretarea tuturor actelor instituțiilor, fără nicio deosebire, implică, de altfel, că aceste acte pot fi invocate de justițiabili în fața instanțelor menționate anterior;

este necesar, așadar, să se examineze în fiecare caz dacă natura, economia și termenii dispoziției în cauză pot produce efecte directe în relațiile dintre destinatarul actului și terți;

7 întrucât decizia Consiliului din 13 mai 1965 adresată tuturor statelor membre se întemeiază în special pe articolul 75 din tratat care autorizează Consiliul să stabilească, în vederea punerii în aplicare a unei politici comune în domeniul transporturilor, „norme comune”, „condiții de admitere” și „orice alte dispoziții utile”;

Consiliul dispune, prin urmare, de cea mai mare libertate în alegerea măsurilor pe care le instituie;

decizia în cauză, în ansamblul ei, stabilește obiectivele care trebuie atinse în cadrul unei politici de armonizare a dispozițiilor naționale, precum și ritmul realizării acestora;

întrucât, în vederea acestor obiective, articolul 4 din decizie prevede la alineatul (1) că imediat ce un sistem comun de impozit pe cifra de afaceri a fost adoptat de Consiliu și a intrat în vigoare în statele membre, acestea sunt obligate să îl aplice, conform unor metode care urmează să fie determinate, pentru transporturile de mărfuri feroviare, rutiere și navale;

alineatul (2) din articolul menționat anterior dispune că cel târziu la data la care acest sistem comun de impozit pe cifra de afaceri intră în vigoare, acesta va înlocui regimurile de impozitare specifice care țin loc de impozit pe cifra de afaceri în măsura în care transporturile indicate ar fi supuse acestor regimuri;

8 întrucât, prin urmare, această dispoziție impune statelor membre două obligații, în primul rând aceea de a aplica cel târziu la o dată determinată sistemul comun de impozit pe cifra de afaceri la transportul de mărfuri feroviar, rutier și naval și, în al doilea rând, aceea de a înlocui regimurile de impozit specifice prevăzute la alineatul (2) cu acest sistem, cel târziu începând de la intrarea acestuia în vigoare;

această a doua obligație implică în mod evident interdicția de a institui sau de a reinstaura astfel de regimuri pentru a evita ca sistemul comun de impozit pe cifra de afaceri să fie cumulat, pentru transporturi, cu regimuri de impozitare analoge și suplimentare ;

9 întrucât reiese din dosarul transmis de Finanzgericht că cererea acestuia se raportează în particular la a doua obligație;

această obligație este, în esență, imperativă și generală, chiar dacă dispoziția lasă nedeterminat momentul de la care aceasta va fi pusă în aplicare;

astfel aceasta interzice formal statelor membre să cumuleze sistemul comun de impozit pe cifra de afaceri cu regimurile de impozitare specifice percepute în locul impozitului pe cifra de afaceri;

această obligație este necondițională și suficient de clară și precisă încât să poată produce efecte directe în relațiile dintre statele membre și justițiabilii acestora;

10 întrucât termenul de la care această obligație produce efecte a fost determinat prin directivele Consiliului în materie de armonizare a legislațiilor referitoare la impozitul pe cifra de afaceri care au fixat data limită înainte de care statele membre trebuie să introducă în legislațiile lor sistemul comun de taxă pe valoarea adăugată;

faptul că această dată a fost stabilită printr-o directivă nu reduce cu nimic efectul acestei dispoziții;

astfel, obligația prevăzută la articolul 4 alineatul (2) din decizia din 13 mai 1965 a fost completată de prima directivă;

prin urmare, această dispoziție impune statelor membre obligații – în special aceea de a nu cumula începând de la o anumită dată sistemul comun cu regimurile specifice de impozitare vizate – care pot produce efecte directe în relațiile între statele membre și justițiabilii acestora și pot genera pentru aceștia dreptul de a se prevala de acestea în justiție;

Cu privire la a doua întrebare

11 Întrucât prin cea de-a doua întrebare Finanzgericht cere Curții să se pronunțe dacă dispozițiile combinate din articolul 4 din decizie și articolul 1 din directivă interzic dinainte de 1 ianuarie 1970 tuturor statelor membre în care intrase deja în vigoare sistemul comun de taxă pe valoarea adăugată și care eliminaseră taxele specifice pentru

transportul de mărfuri să reintroducă taxele specifice pentru transportul de mărfuri care țin loc de impozit pe cifra de afaceri;

această întrebare vizează în mod evident dispozițiile de la articolul 1 din prima directivă, astfel cum au fost modificate prin a treia directivă a Consiliului din 9 decembrie 1969 în aceeași materie (JO 1969, nr. L 320, p. 34) care a înlocuit data de 1 ianuarie 1970 cu cea de 1 ianuarie 1972 ;

12 întrucât este adevărat că o interpretare literală a articolului 4 alineatul (2) al deciziei ar putea conduce la aprecierea că această dispoziție are în vedere momentul în care pe teritoriul statului membru vizat a intrat în vigoare sistemul comun;

13 întrucât, totuși, o astfel de interpretare nu ar fi conformă cu obiectivul directivelor în cauză;

în fapt obiectivul vizat de aceste directive este asigurarea aplicării sistemului taxei pe valoare adăugată la întreaga piață comună începând de la o dată determinată;

până la acea dată statele membre își păstrează libertatea în această privință;

14 întrucât, pe de altă parte, obiectivul deciziei din 13 mai 1965 nu poate fi realizat decât la nivel comunitar și nu ar putea să consta numai în măsurile de armonizare luate individual de statele membre la date diferite și într-un ritm diferit;

15 este deci necesar să se răspundă la întrebarea adresată că interdicția care decurge din articolul 4 alineatul (2) din decizie nu ar putea să aibă efect decât începând de la 1 ianuarie 1972;

Cu privire la a treia întrebare

16 întrucât, prin cea de-a treia întrebare, Finanzgericht cere Curții să se pronunțe dacă taxa federală pentru transportul rutier de mărfuri (Straßengüterverkehrssteuer) trebuie să fie considerată ca taxă specifică aplicată transporturilor de mărfuri în locul impozitului pe cifra de afaceri și intră, prin urmare, sub incidența interdicției de la articolul 4 alineatul (2) din decizia din 13 mai 1965;

17 întrucât Curtea nu are competența, în cadrul prezentei proceduri, să aprecieze, având în vedere dreptul comunitar, caracteristicile unei taxe instituite de un stat membru;

cu toate acestea, ea are competența de a interpreta dispoziția comunitară în cauză pentru a abilita instanța națională să o aplice corect în ceea ce privește taxa în litigiu;

18 întrucât articolul 4 prevede eliminarea „taxelor specifice” pentru a asigura un sistem comun și coerent de impozit pe cifra de afaceri;

întrucât, favorizând astfel transparența pieței transporturilor, această dispoziție contribuie la apropierea condițiilor de concurență și trebuie să fie considerată ca o măsură importantă de armonizare a legislațiilor fiscale ale statelor membre în materie de transporturi;

întrucât acest obiectiv nu interzice ca transporturile să intre sub incidența altor taxe de altă natură și cu obiective diferite de obiectivele stabilite de sistemul comun de impozit pe cifra de afaceri;

19 întrucât o taxă care, precum cea ale cărei caracteristici au fost indicate de Finanzgericht, nu afectează tranzacțiile comerciale ci o activitate de natură specifică, fără să distingă, de altfel, între o activitate pe cont propriu și o activitate în contul altor persoane și a cărei bază de calcul este constituită nu din remunerarea unei prestații ci din sarcina fizică exprimată în tone/kilometri la care sunt supuse drumurile prin activitatea impozitată, nu corespunde tipului obișnuit de impozit pe cifra de afaceri;

de altfel, faptul că aceasta are ca obiectiv o reorientare a activităților din sectorul transporturilor poate în egală măsură să o deosebească de taxele specifice prevăzute la articolul 4 alineatul (2);

prin urmare, trebuie să se răspundă în acest sens la întrebarea adresată;

Cu privire la întrebările 4 - 11

20 întrucât Finanzgericht nu a adresat aceste întrebări decât în subsidiar, în cazul în care răspunsurile la primele trei întrebări ar fi fost negative;

nu a fost cazul, în special în ceea ce privește prima întrebare, nu este, deci, necesar să se răspundă la aceste întrebări;

Cu privire la cheltuielile de judecată

21 Întrucât cheltuielile efectuate de către Guvernul Republicii Federale Germania și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

procedura are, în raport cu părțile în cauză, un caracter de incident ridicat într-un litigiu pendinte în fața Finanzgericht din München și este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată;

pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor orale ale reclamantului în acțiunea principală, ale Guvernului Republicii Federale Germania și ale Comisiei Comunităților Europene;

după ascultarea concluziilor avocatului general;
având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 75, 177 și 189;
având în vedere decizia Consiliului din 13 mai 1965, în special articolul 4;
având în vedere Directivele Consiliului din 11 aprilie 1967 și din 9 decembrie 1969 în materie de armonizare a legislațiilor statelor membre referitoare la impozitul pe cifra de afaceri;
având în vedere Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene, în special articolul 20;
având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Finanzgericht din München, în conformitate cu decizia emisă de această instanță la 23 februarie 1970, hotărăște:

(1) Impunând statelor membre obligația de a nu cumula sistemul comun de impozit pe cifra de afaceri cu regimurile de taxe specifice impuse în locul impozitului pe cifra de afaceri, articolul 4 alineatul (2) din decizia Consiliului din 13 mai 1965 coroborat cu dispozițiile din Directivele Consiliului din 11 aprilie 1967 și 9 decembrie 1969, poate produce efecte directe în relațiile dintre statele membre destinate ale deciziei și justițiabilii acestora și să genereze pentru aceștia dreptul de a se prevala de aceste prevederi în justiție;

(2) Interdicția de a cumula sistemul comun menționat cu regimurile de taxe specifice produce efecte la data stabilită prin cea de-a treia directivă a Consiliului din 9 decembrie 1969, respectiv 1 ianuarie 1972;

(3) O taxă precum cea ale cărei caracteristici au fost indicate de Finanzgericht, care nu afectează tranzacțiile comerciale, ci numai transportul rutier, și a cărei bază de calcul este constituită nu din remunerarea unei prestații, ci din sarcina fizică exprimată în tone/kilometri pe care activitatea impozitată o exercită asupra drumurilor nu corespunde tipului obișnuit de impozit pe cifra de afaceri, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (2) din decizia din 13 mai 1965.

Întocmită și pronunțată de către Curte la Luxemburg, 6 octombrie 1970.

Lecourt

Monaco

Pescatore

Donner

Trabucchi

Strauß

Mertens de Wilmars

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 6 octombrie 1970.

Grefier

Președinte

A. Van Houtte

R. Lecourt